

Til Eli Grut
avdelingsdirektør, Barne- og likestillingsdepartementet

Deres ref.: 17/3551

Vår ref.: SS/dd

Dato: 26.11.17

Høring "NOU 2017:12 Svikt og svik. Gjennomgang av saker hvor barn har vært utsatt for vold, seksuelle overgrep og omsorgssvikt."

Først og fremst ønsker vi å takke utvalget for den svært viktige jobben de har gjort for å belyse hvilke svakheter som finnes i det offentlige tjenesteapparatet i håndteringen av saker der barn og ungdom har vært utsatt for grov vold, seksuelle overgrep og alvorlig omsorgssvikt. Rapporten belyser saker der man ser alvorlig svikt i flere ledd av tjenestene, og der det er åpenbart at tjenestene skulle ha agert langt tidligere og/eller på helt andre måter enn slik det ble gjort. Dette er en sak vi i Norsk Barnelegeforening over tid har hatt stort fokus på og som engasjerer våre medlemmer sterkt.

Vi ønsker å komme med noen betraktninger på enkelte av områdene i rapporten:

- Mange barneleger opplever utfordringer knyttet til samarbeidet med barneverntjenesten; en større grad av informasjonsutveksling ville være tjenlig. Beskrivelsen av manglende samordning og manglende informasjonsoverføring mellom tjenestene i rapporten oppleves som svært reell. Økte muligheter for informasjonsdeling med andre tjenester ville kunne hjelpe med å fange opp bekymring, samle viktig informasjon og danne et helhetlig bilde av barnets eller den unges situasjon. Innsyn i hva som skjer videre etter at melding er sendt barnevernet, vil kunne bidra til at medisinsk personell lærer og får innsikt i hvordan slike saker håndteres og hvordan dette kan forbedres fra vår side.
- Man ser at det i dag er forskjellige oppfattelser av lovverket rundt taushetsplikt, opplysningsplikt, opplysningsrett og avvergeplikt, og at det vil være viktig å heve kompetansen på tvers av tjenestene slik at man har en felles forståelse av regelverket.
- Vi støtter forslaget om en utredning av en opplysningsrett til barnevernet, som vil gi mulighet til å opplyse om mindre alvorlige forhold der man tenker forholdene vil kunne føre til tiltak etter barnevernloven. Man bør da også kunne melde uten samtykke, selv om man som hovedregel skal etterstrebe slik melding etter samtykke med foreldre. Dagens lovverk tar ikke fullt høyde for at det er situasjoner der foreldre ikke evner eller ønsker å ivareta sine barns beste interesser. Slil sett vil en opplysningsrett kunne være gi en økt sikkerhet for at barn og unge i slike situasjoner vil kunne bli bedre ivaretatt. Likeledes støttes en utredning av opplysningsplikt/-rett til barneverntjenesten i saker om gravide der det er grunn til å tro at foreligger forhold som kan begrunne tiltak etter barnevernloven før eller etter barnets fødsel, samtidig som at barnevernet bør ha mulighet til å gjennomføre undersøkelser før et barn er født.
- I alle kontakter med barn og unge er det viktig å tilrettelegge for at barnet og den unge innenfor trygge rammer kan ha reell mulighet til å fortelle tjenestepersoner om vold og

overgrep. Man må også utvikle bedre systemer for journalføring slik at opplysninger som ikke bør være tilgjengelig feks for foreldre pga barnets rettsikkerhet eller av sikkerhetshensyn bør skjermes, ikke er tilgjengelig i journal. Samtidig er det viktig at dette ikke er til hinder for at andre aktører får den informasjonen de trenger for å ivareta barnet eller den unge slik de bør.

- Et løft i grunnutdanningen innenfor helse- og pedagogikkfagene vil være svært viktig for at fagpersonell skal kunne gjenkjenne og agere på rett måte i møte med barn og ungdom utsatt for vold og overgrep. Nesten alle leger vil kunne møte disse barna og ungdommene i sin yrkesutøvelse. Spesielt anser vi at utdanning innenfor feltet må det være en sentral del av spesialistutdannelsen innenfor barnemedisin, barnepsykiatri, ortopedi og allmenmedisin. Tverrfaglig tverretattlig undervisning vil kunne være et tiltak der man i større grad får forståelse for systemet som helhet, og der en grunnleggende forståelse for samarbeidet mellom de forskjellige aktørene vil kunne bidra til å forhindre svikt i samarbeide.
- I dag er det i barnehage, skole og SFO også mange ufaglærte som jobber tett opp mot barn og unge. Dette er en gruppe som har stort behov for kunnskap om vold og overgrep mot barn og unge. Det er svært viktig at også denne gruppens kompetanse ivaretas, slik at de kan gjenkjenne slike barna og unge, og er i stand til å agere slik at disse blir riktig og godt ivaretatt.
- Kommunale handlingsplaner for arbeid og organisering av tjenestene rundt barn og unge utsatt for vold og overgrep vil kunne lette og standardisere tilbudet til denne gruppen og gi en forutsigbarhet for involverte tjenester. Man kunne mulig også danne samlingspunkter for flere tjenester slik at informasjon lettere kunne utveksles.
- Barnehusene er viktige for å sikre at denne gruppen gis et godt og helhetlig tilbud. Vi ser utfordringer i dag mtp manglende kapasitet i tilbudet om rettsmedisinsk undersøkelse og i helsetjenestetilbudet til barna og de unge som ivaretas i Barnehusene. I tillegg vil deler av gruppen ivaretas utenfor Barnehusene, i lokale barneavdelinger. Det er derfor svært viktig at også disse barna får et jevngodt tilbud både mtp rettsmedisinsk undersøkelse og andre helsetjenester, men også andre tjenester de ville hatt tilbud om ved Barnehusene, bl.a. tilrettelagte avhør. Vi ser et klart behov for både økte ressurser og økt kompetanse innen sosialpediatri barneavdelingene rundt om i landet for å kunne ivareta helsetjenestenes oppgaver i slike saker.
- Man bør lage føringer for oppfølging av barn og unge som ikke møter til avtaler i spesialisthelsetjenesten.

Høringssvaret er utarbeidet i samråd med interessegruppen for sosialpediatri og styret i Norsk Barnelegeforening.

Med hilsen
Norsk barnelegeforening

v/ Ida Katrine Knapstad (styremedlem og høringsansvarlig)